

ПРОЄКТ

СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри
«Цивільної безпеки, охорони праці,
геодезії та землеустрою»
«___» _____ 2021 р
(Протокол № _____)

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ КАФЕДРИ

«Цивільної безпеки, охорони праці, геодезії та землеустрою»

**Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського**

на 2021 - 2026 роки

Кременчук 2021

ЗМІСТ

1. Передумови прийняття стратегії розвитку кафедри
2. Завдання розвитку кафедри
3. Принципи розвитку кафедри
4. Пріоритетні напрями роботи кафедри

1. Передумови прийняття стратегії розвитку кафедри

Кафедра «Цивільної безпеки, охорони праці, геодезії та землеустрою» реалізує ряд актуальних програм у сфері охорони праці, цивільного захисту, виробничої та техногенної безпеки, геодезії та землеустрою.

У той же час, є системні виклики, що перешкоджають розвитку кафедри:

- невисокий рівень професійної самосвідомості і самовизначення студентів (зокрема, з огляду на необхідність зберігати контингент студентів ціною утримання маси невстигаючих);

- неможливість, зважаючи на профіль кафедри, активного розширення зовнішнього фінансування для реалізації науково-дослідних робіт;

- застаріла і істотно обмежена матеріально-технічна база, що не дозволяє розширювати коло інноваційних форм діяльності кафедри (при слабкості самофінансування (за рахунок грантів, конкурсів і т.п.) як джерела для придбання обладнання);

- складність формування баз практик на реальному, а не формальному зв'язку з роботодавцем в масовому порядку;

- необхідність орієнтації ефективності діяльності кафедри на фінансові показники, масовість публікацій (зокрема, у вузькому спектрі видань часто сумнівних зарубіжних систем, на поширені індексів цитування);

- зростання всіх видів навантаження викладача при відсутності реального підвищення заробітної плати - в тому числі, прогресуючому зростанні паперової та електронної звітності всіх рівнів (нерідко багаторазово дублюють один одного і займають значну кількість робочого і позаробочого часу). Так, в період підготовки до акредитації та ліцензування нечисленність складу кафедри призводить до неспроможності створення програм, методичних вказівок та інших даних у встановлені терміни. Внаслідок чого викладачі кафедри ЦБОПГЗ виконують зазначені завдання у позаробочий час.

Незважаючи на зазначені проблеми, перевагою кафедри в сформованих непростих умовах є її багатопрофільність, що дозволяє реалізувати значний

потенціал в умовах, коли на ринку праці зростає попит на фахівців у сфері цивільної безпеки (зокрема, охорони праці), геодезії та землеустрою і спеціалістів, які володіють знаннями, уміннями та навичками, спрямованими на:

- створення стратегій розвитку у сфері цивільного захисту, виробничої та техногенної безпеки;

- економічну оцінку розроблювальних систем (схем) захисту або запропонованих інженерно-технічних рішень;

- розроблення та реалізацію комплексу організаційних, технічних і спеціальних заходів цивільного захисту та охорони праці, організацію й упровадження сучасних систем менеджменту техногенного й професійного ризику на підприємствах і в організаціях;

- упровадження організаційно-правових заходів підвищення ефективності діяльності підпорядкованих структур відповідно до їх завдань;

- проведення моніторингу, складання короткострокового й довгострокового прогнозу розвитку ситуації на підставі отриманих даних;

- організацію дій сил і засобів цивільного захисту щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

- розроблення і використання технологій і обладнання геодезії, геодезії, землеустрою, кадастру, картографії та геоінформатики;

- розв'язання складних спеціалізованих задач та практичних проблем із використанням геодезичних, картографічних і геоінформаційних даних;

- застосування сучасних методів проектування на основі моделювання об'єктів землеустрою.

Було визначено основні передумови прийняття стратегії розвитку кафедри «Цивільної безпеки, охорони праці, геодезії та землеустрою», якими є: подальша розбудова сфери цивільної безпеки держави, топографо-геодезичної та картографічної діяльності, процеси інтеграції системи вищої освіти України до світового та європейського освітнього простору, а також сучасна соціально-економічна та демографічна ситуація, що склалася в Україні.

Метою Стратегії є створення умов щодо подальшого розвитку кафедри «Цивільної безпеки, охорони праці, геодезії та землеустрою» на основі раціонального та ефективного використання науково-педагогічного та наукового потенціалу, розвитку і модернізації навчально-матеріальної та науково-дослідної бази, впровадження європейських та світових стандартів якості освіти в межах галузевої системи професійної підготовки фахівців з цивільної безпеки, геодезії та землеустрою, які повинні бути компетентними, відповідальними, конкурентоспроможними на ринку праці, мати якісну фундаментальну та професійну підготовку, здатними до ефективної професійної діяльності на рівні світових стандартів, мотивованими на постійний професійний ріст, соціальну й професійну мобільність.

2. Завдання розвитку кафедри

Сучасний стан та перспективи розвитку кафедри «Цивільної безпеки, охорони праці, геодезії та землеустрою» відповідають положенням Статуту Університету та програмі розвитку Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, а саме:

1) *створення умов для професійного самовизначення студентів, що дозволяє їм отримати високий рівень освіти по відповідній кваліфікації за допомогою:*

- модернізації освітнього процесу в напрямку використання нових технологій освіти;
- розширення напрямів підготовки і перепідготовки фахівців (програм бакалавріату та магістратури, додаткової освіти – як для учнівської молоді, так і для викладачів в області підвищення їх професійної майстерності);

2) *формування у студентів навичок грамотного використання сучасних наукових, освітніх та професійно-прикладних технологій для вирішення конкретних професійних завдань, розвиток у них потреби і створення умов для самореалізації студентів, розкриття їх творчих можливостей – шляхом розширення баз практики і напрямків дослідницької (проектної) діяльності*

студентів (в тому числі, в рамках студентських наукових робіт за напрямом «Охорона праці», «Геодезії та землеустрою»), залучення майбутніх фахівців до роботи зі школярами в рамках проведення на кафедрі відкритих лекцій для абітурієнтів та ділових ігор;

3) *розвиток кафедри як цілісного навчально-методичного комплексу, інтегрованого в систему підрозділів університету, в рамках якого реалізується його науково-теоретичний, методичний та практичний потенціал* – на основі здійснення професорсько-викладацьким складом кафедри експертно-аналітичних послуг на підприємствах міста, здійснення профорієнтаційної роботи зі студентами професійно-технічних училищ, коледжів та технікумів міста Кременчука та центрального регіону України;

4) *довузівська підготовка фахівців, що реалізується через всі можливі форми, розробка програм по здійсненню наступності і методичної підготовки в системі «коледж – ВУЗ» (а також «школа – ВУЗ»)*, формування зовнішніх зв'язків кафедри – а саме, з роботодавцями, з учителями шкіл та викладачами коледжів та технікумів, учнями та їх батьками по напрямкам діяльності кафедри. Даний напрямок передбачає також розвиток сайту кафедри, як його «візитної картки».

Досягнення зазначеної мети передбачає вирішення наступних завдань - в рамках пріоритетних напрямків розвитку кафедри, до яких віднесено:

- модернізація освітнього процесу, просування необхідних європейських стандартів у галузі вищої освіти, зокрема щодо розробки навчальних планів, співробітництва між освітніми закладами, схем мобільності та інтегрованих навчальних, дослідницьких і виховних програм;

- розвиток науково-дослідницької, інноваційної діяльності;
- вдосконалення методичної діяльності, впровадження інноваційних методів організації учбового процесу, освоєння прогресивних освітніх технологій;
- розширення напрямків роботи кафедри з абітурієнтами;
- розвиток консультаційної діяльності;
- розвиток інформаційної інфраструктури кафедри;
- формування кооперації із стратегічними партнерами;

- зміцнення кадрового потенціалу кафедри і підвищення ефективності управління кафедрою на основі делегування повноважень, підвищення рівня відповідальності та дисципліни, поліпшення умов праці співробітників.

3. Принципи розвитку кафедри

Досягнення поставленої мети і вирішення поставлених завдань можливо тільки при дотриманні наступних принципів:

- *інформаційної відкритості кафедри* – відкритість кафедри для будь-яких видів і форм співробітництва (у сфери освітнього процесу і напрямків підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації; надання консультаційних, методичних та експертно-аналітичних послуг, науково-методичного супроводу; науково-дослідницької діяльності кафедри);

- *принцип безперервності навчання* – навчання не закінчується отриманням диплома, а передбачає наступні творчі і ділові контакти випускників з кафедрою;

- *принцип різноманітності форм навчання* – пошук нових найбільш затребуваних бакалаврських, магістерських програм, створення нових програм підвищення кваліфікації і професійної перепідготовки (дистанційні форми навчання та отримання знань, додаткову професійну освіту, короткострокові курси перепідготовки та підвищення кваліфікації за відповідним профілем кафедри);

- *принцип технологічності* – пошуку нових форм ведення освітнього процесу і забезпечення ефективних методів, інструментів, способів і процедур здійснення навчальної та наукової діяльності (навіть в умовах обмеженості технічних можливостей);

- *принцип корпоративності* – створення духу єдиної команди, що розділяє цілі і ідеологію кафедри на основі закріплення і розвитку традицій і соціальних цінностей встановлених у попередні роки, що передбачає не тільки виконання викладачами встановлених посадових обов'язків, а й їх допомогу кафедрі в цілому в досягненні цільових показників і вирішенні поточних проблем;

- *принцип інноваційності* – орієнтація на активізацію науково-

дослідницької, проектної діяльності (як професорсько-викладацького складу кафедри, так і студентів), постійний пошук фінансування конкурсів та грантів;

- *принцип інтеграції* – створення навколо кафедри системи комунікаційних зв'язків (з іншими кафедрами з питань професійного самовизначення студентів, з випускниками кафедри та іншими роботодавцями, з учителями шкіл та викладачами коледжів, з учнями шкіл та коледжів і їх батьками та ін.);

- *принцип просування* – опора на пропаганду освітньої, методичної, науково-дослідницької діяльності кафедри, напрямків її підготовки з боку ППС кафедри (в будь-яких відомчих, управлінських, адміністративних установах, промислових і комерційних організаціях, серед потенційних абітурієнтів), а також з боку випускників кафедри. Крім того, одним з напрямків просування кафедри є пропаганда магістерського навчання для працюючих фахівців з геодезії та землеустрою, в відділах охорони праці та навколишнього середовища на підприємствах міста та області, в якості альтернативного варіанту підвищення кваліфікації.

4. Пріоритетні напрями роботи кафедри

Вибір пріоритетних напрямків розвитку кафедри ЦБОПГЗ визначався виходячи з основних тенденцій розвитку та напрямів діяльності підприємств міста та регіону, потреб у розвитку інформаційних технологій та перспективних напрямків науки, а також можливостями ефективного використання існуючого науково-освітнього потенціалу кафедри.

1. Модернізація освітнього процесу в напрямку підвищення конкурентоспроможності в сфері підготовки та перепідготовки фахівців цивільної безпеки, геодезії та землеустрою. Для цього передбачається:

1.1. Впровадження інноваційних методів організації навчального процесу, застосування прогресивних освітніх технологій, що сприяють посиленню практичної спрямованості та професійної орієнтованості навчальних курсів (зокрема, за допомогою різних активних та інтерактивних форм – робота над проектами, імітаційні ігри та ін.).

В рамках зазначеного напрямку також передбачається навчально-наукового центру «Цивільна безпека та Геодезія», який дозволить:

- налагодити співпрацю з підприємствами міста та регіону – зокрема, в області реалізації спільних проєктів: використанням сучасних технологій та обладнання збору й аналізу геопросторових даних задля удосконалення моніторингу навколишнього середовища; впровадження топографо-геодезичної та картографічної інформації під час прогнозування надзвичайних ситуацій; впровадження сучасних заходів та засобів захисту працюючих від небезпечних виробничих чинників (зокрема електромагнітної безпеки) та ін.;

- розширити можливості і активізувати дослідницьку діяльність студентів і професорсько-викладацького складу за рахунок поліпшення матеріально-технічної бази та інфраструктури кафедри (придбання і впровадження в навчальний процес сучасних технічних засобів навчання, аудіо, відео та мультимедійної апаратури).

1.2. Забезпечення участі підприємницького сектора міста Кременчука та України в освітньому процесі – використання передових знань і досвіду працезохоронної діяльності підприємств, досвіду функціонування територіальних органів Державної служби України з питань праці (управління Держпраці у Полтавській області) з метою формування у випускників компетенцій, максимально наближених до вимог роботодавців. Для цього передбачається формування і розвиток бази даних студентів заочної форми навчання, які працюють в відділах охорони праці та навколишнього середовища, на приватних підприємствах, які займаються розробкою документації із землеустрою та проведення геодезичної зйомки місцевості та в державних топографо-геодезичних та картографічних підприємствах, підтримка з ними ділових контактів для забезпечення виконання лабораторних робіт і проведення практичних занять, використання місць їх працевлаштування в якості бази практики студентів, що навчаються в даний час (наприклад, шляхом створення постійно діючого інформаційно-пошукового центру взаємодії «кафедра-роботодавець», як основи для ведення бази даних найбільш перспективних баз практики).

1.3. Інтеграція освітнього процесу, наукових досліджень та інновацій.

Залучення студентів до активної і цілеспрямованої науково-дослідницької діяльності, активізація дослідницької, проектної діяльності бакалаврів та магістрів. Регулярне, систематичне проведення для студентів методичного семінару в рамках здійснення ними науково-дослідної діяльності.

1.4. Пошук нових, затребуваних освітніх програм (бакалаврських, магістерських, програм додаткової освіти і т.п.). Даний напрямок включає три вектора розвитку:

а) Розширення портфеля ліцензованих основних освітніх програм – для цього необхідно виконати аналіз затребуваних спеціалізації в галузі знань 26 «Цивільна безпека» та 19 «Архітектура та будівництво», розробити пропозиції щодо нових ООП, визначити робочу групу для реалізації підготовчої роботи, спільними силами здійснити підготовку документів. Також необхідно «вибудувати» піраміду освітніх послуг кафедри. Крім того, формування науково-дослідних груп викладачів, згідно їх наукових напрямів досліджень.

б) Розробка і реалізація програм додаткової професійної освіти (курси професійної перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів з охорони праці, геодезії та землеустрою).

в) Робота з абітурієнтами. Даний напрямок включає:

- проведення відкритих лекцій для абітурієнтів по введенню в професію;
- проведення екскурсії по лабораторіям кафедри;
- проведення в школах міста навчань щодо порядку дій при виникненні надзвичайних ситуацій.

2. Модернізація науково-дослідного процесу та інноваційної діяльності, що включає:

- створення умов та інфраструктури для науково-педагогічного складу кафедри, що сприяють веденню ефективних наукових досліджень і просуванню їх результатів;

- активізацію роботи із залучення зовнішнього фінансування для реалізації науково-дослідних робіт, що проводяться професорсько-викладацьким складом

кафедри (зокрема, за допомогою розширення участі в індивідуальних і колективних грантах, а також на основі розвитку напрямків експертної діяльності кафедри);

- розвиток колективних наукових досліджень, видання колективних монографій кафедри;

- підготовку до видання підручників та посібників з профільних навчальних дисциплін та інших публікацій з навчально-наукового спрямування кафедри;

- збільшення кількості публікацій співробітників кафедри у виданнях, які входять до наукометричних баз;

- відновлення активної діяльності по організації і проведенню науково-методичного, теоретико-методологічного семінару з основних напрямків наукових досліджень викладачів;

- розширення участі викладачів і студентів в міжнародних, всеукраїнських, регіональних конкурсах, конференціях та інших заходах;

- підвищення активності у міжнародній діяльності щодо інтеграції кафедри у світовий освітній і науковий простір через співробітництво із вітчизняними та іноземними навчальними, науковими закладами, установами, організаціями, вченими, спеціалістами;

- щорічне проведення II етапу Міжнародного конкурсів студентських наукових робіт.

3. Удосконалення методичної діяльності кафедри, що передбачає:

- створення і розширення методичних об'єднань з викладачами кафедр спрямованої діяльності інших ВУЗів. Це дозволить розширити діалогові можливості для викладачів в області їх професійно-педагогічної майстерності шляхом забезпечення регулярної взаємодії в професійному співтоваристві (зокрема, географічне розташування Кременчука та наявність великої кількості потужних підприємств може дозволити кафедрі стати сполучною ланкою в системі реформування в Державі підходів до цивільної безпеки, геодезії та землеустрою і впровадження європейських та світових стандартів);

- використання комп'ютерних технологій при викладанні навчальних дисциплін, зокрема перехід на повне мультимедійне супроводження всіх курсів навчального плану, які викладаються кафедрою;

- удосконалення системи контролю за якістю вищої освіти, в тому числі шляхом запровадження системи онлайн-навчання, за проведенням аудиторних занять та атестацією здобувачів вищої освіти;

- дотримання академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу;

- запровадження інноваційних освітніх технологій підготовки фахівців, в тому числі системи дуальної освіти та створення умов для індивідуального навчання обдарованої молоді;

- використання сертифікованих програмних продуктів для викладання профільних навчальних дисциплін;

- розробка заходів з реалізації навчання студентів за дистанційною формою;

- введення окремих спецкурсів з викладанням англійською мовою.

4. Розвиток інформаційної інфраструктури кафедри для підвищення інформованості про її діяльність всіх зацікавлених осіб (в тому числі, абітурієнтів), включає:

- розвиток сайту кафедри – як, з одного боку, ефективного інструменту просування кафедри в освітньому просторі регіону, а з іншого - як потужного джерела теоретичної і практичної інформації, що активно застосовується в навчальному процесі, в області науково-дослідної (інноваційної) діяльності і методичної роботи. З цією метою необхідно розміщення на сайті кафедри навчально-методичних матеріалів, що дозволяють проводити навчання, як при заняттях в аудиторіях, так і дистанційно;

- розширення контенту кафедри на Фейсбуці про напрями підготовки (за програмам бакалавріату та магістратури), про перспективи професійної діяльності за профілем навчання і про роботу з абітурієнтами;

- оформлення портфоліо викладачів, а також агітаційного буклету кафедри;

- оформлення «презентаційного стенду» для демонстрації наукових

розробок кафедри.

5. Зміцнення кадрового потенціалу і підвищення ефективності управління кафедрою полягає в створенні комфортних умов для викладачів кафедри щодо освоєння ними нових інноваційних технологій освіти, формування практичного досвіду наукової та дослідницької роботи. Для цього, зокрема, необхідно:

- залучення науково-педагогічних працівників кафедри до проведення занять на профільних кафедрах інших навчальних закладів з метою підвищення професійної майстерності і розвитку зовнішніх творчих зв'язків;

- організувати злагоджену і ефективну роботу співробітників кафедри та оптимізувати навчально-виховний процес, виключення дублювання функцій і відповідальності між працівниками кафедри;

- здійснювати постійне підвищення викладачами кафедри свого професійного рівня, в тому числі, за рахунок участі у міжнародних програмах, тренінгах, майстер-класах та наукових семінарах;

- створення постійно діючих робочих груп, які здійснюють моніторинг та вдосконалення окремих навчальних та наукових блоків (у форматі секцій з електробезпеки, моніторингу і керування рівнями фізичних факторів виробничого середовища, геодезії, землевпорядне проектування та ін..);

- підвищення відповідальності студентів за якість навчання.